

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) : наук.кер. А.М. Богуш // Дошкільне виховання. – 2012. – № 9. – С. 4–19.
2. Беленька Г. Як ставляться діти до наших професій / Г. Беленька // Дошкільне виховання. – 2010. – № 6. – С. 24–26.
3. Бондаренко О. У світ професій... / О. Бондаренко // Дошкільне виховання. – 2009. – №12. – С. 12–15.
4. Від інтересу до працьовитості // Дошкільне виховання. – 2008. – № 4. – С. 8–9.
5. Дитина: програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / за ред. Г.В. Белкіна, О.Л. Богініч та ін. – К.: Київський ун-т ім. Б.Грінченка, 2012. – 492 с.
6. Долинна О., Низковська О. Праця як засіб формування предметно-практичної компетенції дітей / О. Долинна, О. Низковська // Дошкільне виховання. – 2012. – № 9. – С.22–27
7. Лисенко Н.В. Педагогіка українського довкілля / Н.В. Лисенко, Н.Р. Кирата – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 360 с.
8. Машовець М. Даруємо радість праці / М. Машовець // Дошкільне виховання. – 2006. – № 5. – С. 7–9; № 6. – С. 10–11.

References

1. The basic component of preschool education (new edition): A.M. Bogush// Preschool education. – 2012. – No. 9. – P. 4–19.
2. Belenka G. How are children to our profession /G. Belenka// Preschool education. – 2010. – No. 6. – P. 24–26.
3. Bondarenko O. In the world of professions ... /O. Bondarenko// Preschool education. – 2009. – No. 12. – P.12–15.
4. From interest to hardworking /Preschool education. – 2008. – No.4. – P. 8–9.
5. Child: program of education and training of children from two to seven years / editor G.V. Belkina, O.L. Bohinich and others. – K.: Kyiv University by Boris Grinchenko, 2012. – 492 pp.
6. Dolinna O., Nizkovska O. Work as means of forming the subject-practical competence of children /O. Dolina, O. Nizkovska/ Preschool education. - 2012. - No. 9. - P.22-27
7. Lysenko N.V. Pedagogics of the Ukrainian environment / N.V. Lysenko, N.R. Kirata – K.: Publishing House "Word", 2010. – 360 p.
8. Mashovets M. Giving the joy from work / M. Mashovets // Preschool education. – 2006. – No.5. – P. 7–9; No.6. – P. 10–11.

В статтє освєщенє прѡблєма трудовѡго воспитєния дошкѡльнѡков и ѡсобеннѡсти формѡвания у нѡх трудовѡй дєятельнѡсти как прѡдпѡсылки профѡссионального сѡмоѡпределєния; раскрѡта роль дошкѡльного учрєждєния по формѡванию у дєтєй прѡдставлєний ѡ разнѡх профѡссиях взрослых, их цєннѡсть и значєниє в ѡбщєственной жѡзни. Также ѡхарактерѡзовано пѡнятиє «трудоѡе воспитєниє», «трудоѡа дєятельнѡсть», «сѡциєльная значѡсть труда», этапѡ формѡвания интєреса к труду взрослых.

Ключєвыє сѡлѡва: *трудоѡе воспитєниє, трудоѡа дєятельнѡсть, трудоѡыє умєния и навѡки, профѡссии дѡрослѡх, ѡбщєственная значѡсть труда, ѡбщєственный ѡпыт, трудоѡлюбѡе.*

The article has outlined the problem of labor education of preschoolers and the peculiarities of their work development as a preconditions for professional self-determination; it has been revealed the role of pre-school educational establishments on the formation of children's ideas about different adults' professions, their value and importance in public life. Also it has been described the notion of "labor activity", "labor education", "social significance of work", stages of forming interest to the adults' work. While studying the researches on this problem and experience of work at preschool establishments, it has been discovered that the pedagogical conditions that ensure labor education in preschoolers is the creation of a proper development environment at a preschool educational establishment. Effective forms, methods and techniques to interest children in adults' work can be such as: direct observation of adult work, excursions, conversations, reading of artistic works, stories about various professions, review of paintings, illustrations, a story about parents' professions, demonstration of films and movies, didactic games, playing game situations, the usage of riddles, proverbs, sayings, the participation of children in the work of adults, etc. When organizing various activities it is advisable to consolidate knowledge about different professions, their importance and necessity in people's lives. The educators should also ensure a humane approach to the organization and pedagogical leadership of the pre-schoolers work, to create conditions for the child to be interested in the work of adults, to honor people of different professions, to know their social significance, to try to immit them, so that the fulfillment of labor actions cause the children a sense of pleasure, joy, contribute to the formation of the foundations of their personal culture, development of individual interests, preferences and abilities.

Key words: *labor education, labor activity, labor skills, social significance of labor, social experience, hardworking.*

УДК 378:37.011.3-051:37.016:502.2(045)
DOI 10.31339/2413-3329-2019-1(9)-154-157

Пинзеник Олена Мафтеївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет, м. Мукачеве
orcid/0000-0001-7224-941X

ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СВІТОСПРИЙМАННЯ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДОЗНАВЧОГО ЦИКЛУ

У статті розглядається проблема використання гуманітарного потенціалу дисциплін природознавчого циклу у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти у контексті особистісно-ціннісного навчання. Стан викладання дисциплін природознавчого циклу, що передбачено програмою підготовки фахівців дошкільної освіти, вимагає уточнення специфіки формування естетичного світосприймання. Визначено сутність та передумови естетико-гуманітарного підходу до викладання дисциплін природознавчого циклу.

Ключові слова: *дисципліни природознавчого циклу, естетичне світосприймання, естетико-гуманітарний підхід, особистісно-ціннісне навчання.*

Постановка проблеми. Реалізація завдань реформування сучасної освіти передбачає формування високого рівня сформованості наукового та особистісного компонентів світогляду майбутніх педагогів. Стан викладання дисциплін природознавчого

циклу, що передбачено програмою підготовки фахівців дошкільної освіти, вимагає уточнення специфіки формування естетичного світосприймання. Саме тому набувають важливого значення дослідження теоретиків та практиків педагогічної науки, які

сприяють ефективному вирішенню завдань гуманітаризації природознавчої освіти.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. Аспекти гуманітаризації освіти детально розробляються науковцями. Загальні проблеми гуманітаризації розглянуто вченими В. Беспальком, І. Бехом, С. Гончаренком, І. Зязюном, В. Ільченко, Ю. Мальованим, О. Савченко, Г. Селевко, А. Степанюк, О. Сухомлинською та ін.

Сутність гуманітаризації освіти полягає в тому, щоб виробити цілісне розуміння місця й ролі знань у життєдіяльності людини, що можливо з позицій цілісного розуміння самої людини [4, с.22]. На сучасному етапі розвитку технологій навчання дисциплін природознавчого циклу пріоритет надається переходу від замкненості їх на теоретичних основах природознавства та методики ознайомлення дошкільників із природою до взаємодії з іншими педагогічними науками, від одноаспектності до комплексності, від сепаратизму до глобальності.

В умовах інтеграції природничо-наукового знання відбувається розширення сфери їх методологічної взаємодії. При цьому відзначається вплив особливостей методології гуманітарного пізнання на структуру природничо-наукового, що передбачає привнесення у філософську основу цих наук ідей суб'єктності, поліпарадигмальності, самоусвідомлення людиною самої себе не тільки як дослідника, але і як учасника та співавтора космогенезу [1, с.71].

Призначення гуманістично-орієнтованої освіти – в осмисленні та прогнозуванні її результатів із досягненнями в розкритті та розвитку потенціалу інтелектуальних та духовних сил студентів. Без гуманітаризації природничо-наукової освіти розкрити цей потенціал у повній мірі неможливо.

Для нашого дослідження слід визначити важливу роль естетико-гуманітарного підходу до вивчення природничих дисциплін як засобу формування естетичного світосприйняття майбутніх педагогів. Проблема використання гуманітарного потенціалу наук про природу завжди була в центрі уваги педагогів. Можливості гуманітарного потенціалу природничих дисциплін у контексті особистісно-ціннісного навчання з'ясували О. Ващенко, Л. Зоріна, І. Кузнецова, Є. Левітан. Гуманістично-зорієнтовані технології навчання дисциплін природничого циклу досліджені О. Норкіною; наукові праці П. Бачинського, Т. Буяльської, І. Родигіної, Є. Ткаченко присвячені гуманітаризації природничонаукової освіти на прикладі викладання хімії. Питання гуманізації, екологізації та естетизації викладання природознавства розглядаються в працях Т. Байбари, Н. Бібік, Н. Коваль, Г. Пустовіта, Л. Шаповал; проблеми гуманітаризації фізики досліджуються в працях І. Бургун, В. Данильчука, В. Ільченка, Л. Клименко, О. Прокази. Проблеми гуманітаризації шкільної географічної освіти висвітлено в дослідженнях С. Пальчевського, В. Пестушка, О. Плахотнік, Л. Мелько, А. Сиротенка.

У різні роки в науковій літературі набули поширення такі напрямки еколого-педагогічної підготовки майбутніх вихователів: організація та педагогічне керівництво процесом формування професійної еколого-педагогічної компетентності в умовах ступеневої системи підготовки (Г. Беленька), застосування природно-територіального комплексу в процесі фахової підготовки майбутніх вихователів дошкільного закладу (Л. Завгородня), проектні технології в еколого-педагогічній підготовці (Л. Крайнова), теорія й методика еколого-педагогічної культури вихователя дошкільного закладу (Н. Лисенко), особистісно орієнтований підхід у навчанні природознавства майбутніх вихователів у педагогічному коледжі (Л. Козак, С. Сисоєва). Сучасні дослідники (Н. Гавриш, О. Гончарова, Е. Карпова, О. Кучерявий, С. Совгіра, О. Сорока) визначають професійну підготовку педагогів як ієрархічну систему, пов'язану з розвитком особистості дітей.

Але докорінної зміни принципів викладання дисциплін природознавчого циклу у закладах вищої освіти ще не відбулося, естетичний аспект гуманітарного потенціалу природничих дисциплін досліджено й використано недостатньо.

На основі аналізу наукових досліджень із питань гуманітаризації (С.Гончаренко, В.Ільченко, Ю.Мальований) встановлено: під гуманітаризацією природничих дисциплін розуміють такий зміст та систему принципів викладання, що дозволяє зробити навчання складовою частиною формування особистості на гуманістичних засадах. На думку С.Гончаренка та Ю.Мальованого, одним із аспектів гуманітаризації є формування сприйняття картини світу як цілісної та гармонійної [1, с.27]. Ми вважаємо, що формування естетичного світосприйняття спрямоване на відображення в свідомості цілісної картини світу як результату осмислення фундаментальної естетичної цінності його об'єктів та явищ. Тому в контексті вирішення завдань гуманітаризації природничонаукової освіти ми розглядаємо естетико-гуманітарний потенціал дисциплін природознавчого циклу. Важливим напрямом гуманітаризації є інтеграція знань з ботаніки, зоології, метеорології та географії з використанням їх естетико-гуманітарного потенціалу у процесі вивчення основ природознавства та методики ознайомлення з природою, екологічного виховання дітей дошкільного віку. Естетичний компонент, таким чином, є одним із критеріїв ефективності гуманітаризації та інтеграції дисциплін природознавчого циклу.

Мета статті: аналіз завдань формування естетичного світосприйняття майбутніх педагогів у процесі вивчення дисциплін природознавчого циклу.

Результати дослідження. Тенденція до гуманітаризації найбільш яскраво виявляється у процесі вивчення студентами тем, які безпосередньо торкаються проблем людини й середовища, сучасного та майбутнього існування. У сьогоднішніх умовах зміст освіти актуалізує світоглядну, особистісно-розвиваючу роль філософських аспектів природничих дисциплін, що сприяють становленню в суб'єкта ціннісних орієнтацій у світі, соціумі, природі.

Компетентність майбутнього вихователя у сфері «Природа» визначається сукупністю знань, умінь та навичок природознавчого змісту. Інформаційний компонент передбачає засвоєння та систематизацію наукових понять про природу як Всесвіт з існуючими в ньому об'єктами живої та неживої природи. Наукове пізнання невід'ємне від естетичного світосприйняття та діяльності із засвоєння навколишнього світу. Цілісність наукового пізнання дає можливість творчо та вільно переосмислювати світ.

У процесі вивчення змістового блоку «Природні багатства України» студенти усвідомлюють, що головним джерелом краси для людини завжди виступає навколишній світ. Об'єкти та явища навколишнього середовища, які є предметом вивчення природничих дисциплін, мають значний естетико-гуманітарний потенціал.

Методологічною передумовою формування цілісного природничонаукового знання є вчення про єдність природи та антропологічного фактору, а також системно-структурний підхід до аналізу будь-якого феномену природи та діяльності людини [5, с.7].

Естетико-гуманітарний підхід до викладання дисциплін природознавчого циклу має такі передумови:

1. Орієнтація на загальнолюдські цінності (аксіологічний аспект).
2. Єдність розвитку розуму та почуттів, духовного та тілесного в процесі вивчення природничих дисциплін (гносеологічний аспект).
3. Використання естетико-гуманітарного потенціалу природничих дисциплін (емоційно-естетичний аспект).
4. Перетворення світу відповідно до потреб людини (праксіологічний аспект).

Аксіологічний зміст естетико-гуманітарного потенціалу природничих дисциплін повинен знайти відображення у свідомості студентів як ієрархія цінностей: цінність дисципліни – цінність знання – цінність процесу пізнання як творчості педагога у процесі виховання та розвитку дітей – цінність людського спілкування – самоцінність людини [4, с.17].

Гуманістично-орієнтована освіта визнає роль біогенетичних факторів, вплив навколишнього середовища на особистість і повинна змінити принципи й методику викладання дисциплін природознавчого циклу. Одним із шляхів розв'язання цієї проблеми є синтезоване освоєння головних природничонаукових понять з використанням їх естетико-гуманітарного потенціалу, інтеграція знань природничого, суспільного та гуманітарно-естетичного характеру. Безперечно, світоглядні знання можуть бути тільки особистісними, тому цілісна система передбачає сукупність осмислених, обґрунтованих, систематизованих знань студента про природу, суспільство, людину, Всесвіт. Сутність та наповнюваність світогляду дає можливість за допомогою сучасних педагогічних технологій формувати цілісний науково-гуманістичний погляд на світ.

Гуманітаризація змісту дисциплін природознавчого циклу вимагає формування творчого інтегративного мислення, що відповідає сучасному етапу розвитку цивілізації. Природничі науки надають можливість розкривати світ у його цілісності, завершеності, виявляючи відповідність та пропорційність, симетрію та ізоморфізм, а в кінцевому підсумку – гармонію та красу Всесвіту. Відкриття й формування законів можливо лише в результаті того, що з уявного хаосу явищ, диспропорцій виявляється дійсний смисл існуючого, відповідність його змістовних компонентів, їх погодженість, взаємозв'язок та взаємна детермінація, цілевідповідність, стрункість, тобто гармонія світу, яка обумовлює (в естетичному плані) саму можливість наукового пізнання і в силу якої самі естетичні потенції науки безпосередньо залежать від об'єктивних законів природи.

Гуманітарний потенціал – це гуманітарний зміст дисциплін природознавчого циклу, пов'язаний із розвитком творчого мислення, формуванням світогляду, вихованням почуттів, тобто проникнення цінностей та методології гуманітарних наук у структуру природничонаукового мислення [2, с.5].

Професійна компетентність вихователя – це сукупність компетенцій (в тому числі – природознавчих), якими повинен володіти вихователь-професіонал, це проявлені ним на практиці здатність реалізувати знання, уміння, досвід, особистісні якості для успішної продуктивної діяльності, усвідомлення особистої відповідальності за її результати, а також необхідність постійного вдосконалення [5, с.155]. Таким чином, естетико-гуманітарний потенціал дисциплін природознавчого циклу є сукупністю можливостей для формування у майбутніх вихователів дітей дошкільного віку основ цілісного естетичного світосприйняття засобами естетичного змісту навчальних дисциплін: методики ознайомлення дошкільників із природою (з практикумом із природознавства), технологій екологічного виховання дітей дошкільного віку, основ природознавства з методикою, технологій навчання дисциплін природознавчого циклу з методикою викладання у вищій школі.

Цей потенціал дозволяє формувати естетичне світосприйняття студентів, виявляючи органічні зв'язки між змістом природничих дисциплін та естетичним ставленням людини до навколишнього світу, естетичним вихованням дітей дошкільного віку. Такий підхід до природничонаукових об'єктів допомагає синтезувати розрізнені природні явища, риси, властивості, побачити органічні зв'язки між ними, розкрити цілісність об'єктів природи.

Аналізуючи естетико-гуманітарний потенціал дисциплін природознавчого циклу, ми виділяємо такі його функції: світоглядну, емоційно-естетичну, когнітивну, аксіологічну, психокорекційну та творчо-спонукальну. Світоглядна функція естетико-гуманітарного потенціалу виявляється при розкритті ролі знань про природу в існуванні життя на Землі, а також ролі природи у життєдіяльності людини. У першу чергу, студенти уточнюють знання про взаємозв'язки та взаємозалежності в природі, вплив природи на розвиток світової науки та культури, проблеми єдності світобудови та ін.

На перший погляд у цьому випадку естетико-гуманітарний потенціал не торкається емоційної сфери студента, проте природна

здатність до сприймання світу та організація процесу формування естетичного світосприйняття взаємопов'язані. Саме до світогляду входять уявлення про світ і саму людину, про сенс людського буття, а також чуттєві форми світосприйняття та світовідчуття, відповідно естетико-гуманітарний потенціал має вплив на чуттєві форми світосприйняття особистості.

Одним із завдань викладача у процесі викладання дисциплін природознавчого циклу є формування переконання студентів у тому, що ознайомлення з природою дітей дошкільного віку впливає на всебічний розвиток особистості дитини. Завдання естетичного виховання при цьому здійснюється через формування у дітей здатності бачити прекрасне навколо себе, прагнення берегти та творити красу природи. При цьому важливо, щоб майбутній вихователь усвідомив особливе значення дисциплін природознавчого циклу, на основі яких ґрунтується його світогляд. Формуючи світоглядні орієнтири майбутніх педагогів, слід використовувати естетико-гуманітарний потенціал дисциплін природознавчого циклу таким чином, щоб у центрі світогляду була ідея гармонії людини, дитини й природи. Для цього необхідно зосередити увагу на усвідомленні цілісності та краси природи; формуванні почуття відповідальності за свої вчинки перед сучасним та майбутніми поколіннями людей [3].

Знання основ природознавства допомагають з'єднати в єдине ціле духовний світ студента, сукупність естетичного компоненту соціокультурних цінностей, національних традицій. Естетико-гуманітарний потенціал дисциплін природознавчого циклу відіграє важливу роль у формуванні толерантного ставлення до людей з іншим типом світогляду.

Естетичний фактор впливає й на усвідомлене засвоєння студентами основ природознавства. Саме емоційно-образне мислення забезпечує формування світосприйняття студента, його ставлення до проблем охорони та примноження природних багатств, науково-гуманістичних переконань. Відчутний вплив при цьому простежується на формування емоційного світу особистості майбутнього педагога, підвищення рівня її емоційного розвитку, загальної культури почуттів.

Під час вивчення основ природознавства відбувається залучення до процесу мислення естетичних емоцій та почуттів. Дисципліни природознавчого циклу мають більше звертатися до почуттів студентів, що зумовить особистісний характер формування знань. Тільки в єдності природничого та естетичного, емоцій та почуттів, раціонального та ірраціонального, можна формувати естетичне світосприйняття. Вивчення інформації природознавчого змісту пов'язане з використанням різних видів мистецтв: образотворчого, музичного, драматичного. Біологічне різноманіття асоціюється з множиною форм, барв, відтінків образотворчого мистецтва, біологічні процеси викликають захоплення, як рухи танцю; еволюція органічного світу й музика пов'язані, як головна мелодія життя.

У процесі вивчення природних багатств рідного краю закладаються основи естетичного світосприйняття, уміння бачити красу рідної природи, кожної рослини та живої істоти, формуються уявлення про цілісність та красу біоценозів та біогеоценозів. Значний естетико-гуманітарний потенціал мають теми: «Різноманітність рослинного світу України. Роль рослин в природі та житті людини», «Найпоширеніші природні фітоценози, їх характерні риси. Фітоценоз лісу, його ознаки», «Луки як фітоценоз, види луків. Особливості життя рослин у заплавах луків, в сухих степах, на високогірних луках», «Фітоценоз водойми, основні яруси рослин цього фітоценозу» та ін. Вивчення цього матеріалу надає можливість сприйняти красу рідної Землі, усвідомити гармонію та неповторність живої й неживої природи України, Закарпатської області зокрема.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, підсумовуючи теоретичне дослідження проблем використання естетико-гуманітарного потенціалу дисциплін природознавчого циклу, можна зробити висновки про те, що дисципліни, які вивчаються у процесі професійної підготовки

вихователя дітей дошкільного віку, мають значні можливості для формування естетичного світосприйняття студентів. Естетичне світосприйняття є компонентом цілісного світосприйняття, найвищим рівнем чуттєвого сприйняття, усвідомленням людиною краси навколишнього середовища. Важливим напрямом гуманітаризації є інтеграція знань із ботаніки, зоології, метеорології, географії з використанням їх естетико-гуманітарного потенціалу. Естетичний компонент, таким чином, є одним із критеріїв ефективності гуманітаризації та інтеграції природничих дисциплін.

Використання гуманітарного потенціалу дисциплін природознавчого циклу пов'язане з розвитком творчого мислення, формуванням світогляду, вихованням почуттів, проникненням цінностей та методології гуманітарних наук у структуру

професійного мислення. Естетико-гуманітарний потенціал природничих дисциплін є сукупністю можливостей для забезпечення формування в майбутніх вихователів дітей дошкільного віку основ цілісного естетичного світосприйняття навколишнього середовища засобами основ природознавства, технологій екологічного виховання дітей дошкільного віку, методики ознайомлення дошкільників з природою.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми розвитку особистості майбутніх фахівців дошкільної освіти у процесі вивчення дисциплін природознавчого циклу. На окрему увагу заслуговують питання механізмів формування гуманних якостей та активної громадянської позиції педагога.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С.У. Формування наукового світогляду учнів під час вивчення фізики / С.У. Гончаренко : Посіб. для вчителя. – К.: Рад. шк., 1990. – 205 с.
2. Зязюн І.А. Безсвідомість. Підсвідомість. Творчість / І.А. Зязюн // Мистецтво та освіта. – 2001. – № 3. – С. 3–9.
3. Масол Л. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах України / Л. Масол // Шкільний світ. – 2002. – № 9. – С. 1–16.
4. Норкіна О.Ф. Гуманістично-зорієнтовані технології навчання дисциплін природничого циклу в загальноосвітній школі (кінець XX – початок XXI століття): Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2004. – 20 с.
5. Пинзеник О.М. Дослідження сутності компетентнісного підходу у процесі підготовки фахівців дошкільної освіти в умовах сучасного вищого навчального закладу / О.М. Пинзеник // Міжнародний науковий журнал «ОСВІТА І НАУКА» / ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол. ред.); заст. гол. ред.: Jerzy Piwowarski; В.В. Гоблик. – Мукачево-Ченстохова: РВБ МДУ; Академія ім. Я. Длугоша, 2018. – Вип. 2(25). – 258 – С. 6–9.

References

1. Honcharenko S.U. (1990). *Formuvannya naukovoho svitohlyadu uchniv pid chas vyvchennya fizyky* [Formation of the scientific outlook of students during the study of physics]. K.: Rad. shk. 205 [in Ukrainian]
2. Zyazyun I.A. (2001). *Bezsvidomist'. Pidsvidomist'. Tvorchist'* [Unconscious. Subconscious. Creativity]. Arts and Education. № 3. 3–9 [in Ukrainian]
3. Masol L. (2002) *Kontseptsiya khudozhn'o-estetychnoho vykhovannya uchniv u zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladakh Ukrainy* [Conception of artistic and aesthetic education of pupils in general educational institutions of Ukraine]. School world. № 9. 1–16 [in Ukrainian]
4. Norkina O.F. (2004). *Humanistychno-zoriyentovani tekhnolohiyi navchannya dystsyplin pryrodnychoho tsyклу v zahal'noosvitniy shkoli (kinets' XX – pochatok XXI stolittya)* [Humanistic-oriented technologies of teaching disciplines of the natural cycle in general education (end of XX - the beginning of the XXI century)]. K. 20 [in Ukrainian]
5. Pynzenyk O.M. (2018) *Doslidzhennya sutnosti kompetentnisnogo pidkhodu u protsesi pidhotovky fakhivtsiv doshkil'noyi osvity v umovakh suchasnoho vyshchoho navchal'noho zakladu* [Investigation of the sence of the competence approach in the process of preparation of specialists in pre-school education in the conditions of a modern higher educational institution]. International scientific journal "EDUCATION AND SCIENCE". Mukachevo-Czenstochowa. 2 (25). 6–9 [in Ukrainian]

В статтє рассматривается проблема использования гуманитарного потенциала дисциплин естественнонаучного цикла в процессе профессиональной подготовки будущих специалистов дошкольного образования в контексте личностно-ценностного обучения. Состояние преподавания дисциплин естественнонаучного цикла, которое предусмотрено программой подготовки специалистов дошкольного образования, требует уточнения специфики формирования эстетического мировосприятия. Определена сущность и предпосылки эстетико-гуманитарного подхода к преподаванию дисциплин естественнонаучного цикла.

Ключевые слова: дисциплины природоведческого цикла, эстетическое мировосприятие, эстетико-гуманитарный подход, личностно-ценностное обучение.

The article highlights the main technologies and the direction of pedagogical discours eduetoi tssessence, varieties and stages of deployment. Actually pedagogic l discourse is a pedagogica l technology, which not only accumulates itself, but also implements various educational models and technologies in educational process. Pedagogical discourse simulates the ways of mastering a particular educational material, as well as the logic, structure and intensity of educational process by combining the content of educational models and technologies, forms and means. At the same time, pedagogical discourse involves the co-creation of a teacher and a pupil in a situation of pedagogical interaction, during which the pedagogical transformation of a person takes place. The author draws attention to the fact that the main stages of this process are modeling of advanced pedagogical experience, schematization and algorithmization of pedagogical, managerial, scientific and methodical activity, transformation of theoretical educational models and introduction of created experience into the pedagogical practice. It is considered that pedagogical discourse should be considered simultaneously as a pedagogical technology and a teaching technology. As a pedagogical technology, discourse reflects the tactic of the implementation of educational technologies in educational process in order to the presence of certain conditions. The emphasis is placed on the fact that pedagogical discourse should accumulate and express the general features and regularities of educational process irrespective of the particular educational subject. Pedagogical discourse reflects the model of educational and managerial processes in an educational institution, it combines the ircontent, forms and means. It can also cover specialized technologies used in other fields of science and practice—electronic, new information technologies, industrial, printing, valeology ones. Thus, pedagogical discourse provides not only the creative nature of activities of its subjects, but also the continuity of perception, transmission and projection o f discourse strategies. Consequently, pedagogical discourse performs not only communicative functions, but primarily socialization ones.

Key words: person; education; culture; discourse; pedagogical discourse; technologies of pedagogical discourse; directions of pedagogical discourse; elements of pedagogical discourse.